

POSTANOWIENIE

29 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 29 grudnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa T.O.

przeciwko S.O.

o ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej,

na skutek skargi kasacyjnej T.O.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 5 sierpnia 2024 r., XIII Ca 297/24,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o

charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powódka T.O. powołała się na istotne zagadnienie prawne dotyczące wykładni art. 52 § 2 k.r.o. w zakresie, w jakim przepis ten uzależnia ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej ze skutkiem wstecznym od wystąpienia wyjątkowego wypadku. Wskazała również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, by w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem wystąpiła twierdzona przyczyna kasacyjna.

Przepisy art. 52 § 1 i 2 k.r.o. nieprzypadkowo posługują się niedookreślonymi pojęciami, takimi jak „ważne powody” i „wyjątkowe wypadki”, pozostawiając sądowi luz interpretacyjny, pozwalający dostosować rozstrzygnięcie do ogółu okoliczności konkretnej sprawy. Powoduje to, że materia ta, z racji kazuistycznego charakteru, nie poddaje się w zasadzie uogólnieniom, a tym samym nie może stanowić adekwatnego podłoża zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., którego założeniem jest abstrakcyjny charakter, odrywający się od okoliczności konkretnej sprawy. Z drugiej strony, problematyka ta nie stanowi *novum*, ponieważ była wielokrotnie poruszana w judykaturze Sądu Najwyższego, w której podkreśla się, że do ustanowienia rozdzielności majątkowej ze skutkiem wstecznym należy podchodzić z dużą ostrożnością, powściągliwością i

świadomością wyjątkowego charakteru takiego rozwiązania. Sama zaś separacja faktyczna małżonków nie oznacza *per se*, że zachodzi wyjątkowy wypadek w rozumieniu art. 52 § 2 k.r.o. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2019 r., I CSK 360/19 i z dnia 22 grudnia 2020 r., III CSK 64/20).

Pytanie o prawidłowość aplikacji tych zasad w konkretnej sprawie nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego, a do tego w istocie zmierzało przedstawione przez powódkę w *petitum* wniosku zagadnienie, jednoznacznie osadzone w okolicznościach sporu, w którym wydano zaskarżony wyrok.

Skarga kasacyjna nie była także oczywiście uzasadniona, co wymaga wykazania, że zaskarżone orzeczenie jest wadliwe w sposób elementarny i widoczny na pierwszy rzut oka (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). O wystąpieniu takiej sytuacji nie przesądzała, wbrew stanowisku skarżącej, okoliczność, że w motywach legislacyjnych uzasadniających wprowadzenie art. 52 § 2 zdanie drugie k.r.o. wyjaśniono, że okolicznością przemawiającą za orzeczeniem rozdzielenia majątkowej ze skutkiem wstecznym jest faktyczna separacja stron, ponieważ – jak wynika wprost z analizowanego przepisu – pozostawia on jedynie na rzecz sądu możliwość ustanowienia rozdzielenia majątkowej ze skutkiem wstecznym, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu, jednak korzystanie z tej możliwości każdorazowo wymaga rozważenia konkretnej sytuacji. W przypadku klauzul o generalnym charakterze, a do takich należy art. 52 § 2 zdanie drugie k.r.o., oczywista zasadność skargi wymaga stwierdzenia jednoznacznego wyjścia przez sąd *meriti* poza przyznane przez prawodawcę granice uznania, taka zaś sytuacja – w zestawieniu z ustalonym stanem faktycznym – nie miała miejsca w okolicznościach sprawy.

Uzupełniając należało zaważyć, że jednoczesne powoływanie się we wniosku – w odniesieniu do tej samej materii – na przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. prowadzi do argumentacyjnej sprzeczności, jasne jest bowiem, że albo w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a więc kwestia trudna, dotychczas nierozstrzygnięta i wymagająca pogłębionej analizy prawnej

albo też skarga jest zasadna w sposób oczywisty, co zakłada niewystępowanie w sprawie żadnych zagadnień prawnych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14 i z dnia 18 października 2016 r., I UK 466/15). W świetle dokonanych w sprawie ustaleń nic nie stało ponadto na przeszkodzie, aby skarżąca – wobec długotrwałej, faktycznej, separacji małżonków – wystąpiła wcześniej z wnioskiem o ustanowienie rozdzielności majątkowej, względnie skorzystała z innych instytucji prawnych mogących służyć temu celowi (por. np. art. 54 § 1 k.r.o.).

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Paweł Grzegorzczak

(M.M.)

[a.ł]